

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 3,00 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stopnja: peti vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglas
nad 45 mm v širini
po 200, večji
po 3 in 4 Din. v
uredniškem delu
vstava po 10 Din
2. stopnja: peti vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglas
nad 45 mm v širini
po 200, večji
po 3 in 4 Din. v
uredniškem delu
vstava po 10 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2036, upravljalnica št. 2329

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 v Ljubljani
račun: Ljubljana št. 19.650 in 10.349
za inozemstvo, Sarajev št. 7303, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Za blagor ljudstva

Med nameravanimi ukrepi novega režima je, kakor čitamo v »Obzorju«, ki stoji blizu hrvaškimi članom vlade, tudi ustanovitev gospodarskega sveta.

Gospodarski svet kot najvišji forum, v katerem bi se pretresala vsa vprašanja gospodarske narave ter skušali sprazniti v sklad različni interesi pridobitnih in delovnih stanov, je bil kot posvetovalni organ predviden že v pokojni vidovdanski ustavi. Do njegovega oživitvenja pa ni prišlo, kakor je ostala na papirju večina po vidovdanski ustavi zamišljenih ustanov, ki bi bile državi res koristne in so za splošno ljudskega blagostanja neobhodno potrebne.

Ne sme se tajiti, da so bile v naši državi stranke, ki so odkritosrečno stremele za realizacijo solidne, tako politične kakor gospodarske in socialne zakonodaje, med njimi o prvi vrsti Slovenska ljudska stranka. Demokratska parlamentarna oladavina na sebi ne samo da ni opira k temu, marveč je in ostane najidealnejše sredstvo za uresničenje občega blagorja državi, za kar je vsaj to neobhodno potrebno, da se oladani ne oladajo brez svojega pristanka in soglasja in da je vsak, ker je v saki na oladstou in njega načinu žiljenjsko interesiran, pri oladstou na ta ali oni način, v večji ali manjši meri soudeležen. Res pa je, da človeška slabost, neupidečnost in sebična strast ter oladolepnost lahko tudi najidealnejši sistem izkvari in ob ohranitvi zunanjih form izpremeni njega bistvo naravnost v nasprotje. In v resnici je v zadnjih časih ne samo pri nas, nego i drugod, začel demokratski parlamentarizem v svoji konkretni obliki hirati in degenerirati in opažamo močne znake njegovega razpadanja tudi v državah, kjer ima za seboj staro in preizkušeno tradicijo in so narodi politično primeroma zelo zreli.

Ta pojav ni nov; opažamo ga v naravnost klasični obliki že v zgodovini grških republik in rimske ljudolade, kjer se je po besedah slovečega Mommsena pred nastopom Julija Cezarja »patriotizem popolnoma prelevil v klikarski duh, politična morala padla na ničlo in se je sebičnost našemila v skrb za narodno blagor«. Slično je bilo pri nas, ako izozamemo proih par mesecev po zedinjenju; dotodaj oladajoče stranke so čedalje bolj brezobzirno uveljavljale svojo hegemonijo na škodo skupnosti; slabši elementi kapitala so s svojimi izkoriščevalnimi metodami izzivali prevratnega duha v množicah; politična mesta, mandati in cela uprava so se degradirali o golo sredstvo za nasičenje strahu, zajedavcev in zapravljivec državnih in narodnih dobrin; manjši in slabši pa so trpeli in se zapostavljali, kakor da so zavojevana brezpračna kolicina. Ravno Slovenija in njeno ljudstvo je dolgo vrsto let najbolj izkusilo na svojem telesu neznočni režim teh elementov. V čast nam je, da smo upravi mi pod vodstvom dr. Korošca založili vse svoje politične sile, da bi se ta politika preokrenila in se lani smo opetovano svarili demagogijo tako z desne kakor z leve, da naj se opametuje, ako noče s svojo lahkomišljeno in brezvestno igro napraviti dragocenega demokratskega parlamentarizma, katerega je tako kruto v svoje sebične namene zlorabljala. Žalibog poštene ljudske stranke kljub svojim naporom za izboljšanje razmer in oplivu, ki so ga zlasti v zadnjem letu polagoma dobivale na vodstvo jasnih poslov, niso uspele tako daleč, da bi mogle preprečiti katastrofo, izvano po nesposobnosti večjih vodilnih in opozicijskih strank, da bi se v korist države sporazumele, kakor to neobhodno zahteva vsaka prava in zdrava demokracija.

Quod non sanat ferrum, sanat ignis: Če voditelji demokracije ne znajo sami po lastni zavesti svoje velike odgovornosti za skupnost ozdraviti od njihove nebrzdanosti povzročeni razmer, tedaj mora to storiti drugi, ki pred Bogom in ljudstvom nosi tudi odgovornost, in to moralno, za blagor celote. Krščansko državoslovje smatra vse oblike vladstva samo kot sredstvo za uresničenje občega blaginje. Demokracija je pod pogojem, da je resnična in utemeljena na moralnih podlagah, na pošteni vesti, na čutu odgovornosti in absolutnem pravičoljubju, brez dvoma raono po nauku krščanskih državoslovcev najboljša vladavina; če pa postane forma brez vsebine, zahteva javni blagor drugo, ako naj se država ohrani in rešijo po brezvestnem za demokracijo zamaskiranem absolutizmu gotovih strank ogrožene dobrine

Proračun bo bistveno spremenjen

Dr. SpaHo v Belgradu -- Samo dvanajst ministrov -- Izenačenje zakonov

Belgrad, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Danes je prispel v Belgrad voditelj muslimanov dr. Mehmed Spaho. Ze poprej najavljene vesti, da bo dr. Spaho prevzel trgovinski resor, so se tudi danes vzdrževale. Nekateri so dalje trdili, da je, ker je še več ministrskih mest praznih, oziroma jih zastopajo aktivni ministri, ki so imenovani za druge resore, pričakovati, da vstopi v vlado tudi dr. Šurmin. Nejasno je, koliko bo ostalo ministrstev. Nekateri trdijo, da

jih bo dvanajst. Novi finančni minister dr. Sverljuga dela na proračunu. Po zahtevu iz njegove okolice bo proračun in njegovo sestavo bistveno spremenil. Tudi pravosodni minister je v glavnem zavzet s tem, da zbira tisti material, ki naj uvede v našo državo izenačenje splošnega pravnega stanja. To so zlasti občji državljanski zakonik, kazenski zakonik in drugi. Ti zakoni naj bi prišli prvi pred ministrski svet.

Belgrad komentira in ugiba

Katere stranke bodo razpuščene

Belgrad, 9. januarja. (Tel. »Slov.«) Komaj so se končali božični prazniki, že so tudi oživele politične debate in razni potrebni in nepotrebni komentarji. Zanimivo je pri tem, da se je večina politikov, bivših poslancev, belgrajskih listov, publicistov in pravnikov največ bavilo z vprašanjem, kako stanje so uvedli novi zakoni v našo državo. Najbolj zanimiva je razlaga novega zakona o dopolnitvi zakona o zaščiti države, ker da so po čl. 1 in 3 razpuščene vse stranke: komunistične, teroristične, verske in plemenske. Prav tako so razpuščene vse politične stranke, vsa društva, ki vršijo propagando ali ki imajo namen, da bi se spremenil obstoječi red v državi.

Na podlagi teh določb so nekateri bili mnenja, da so razpuščene sploh vse politične stranke, ki so dosedaj obstojale. Tudi pravniki so bili tega mnenja. Nekateri profesorji prava so trdili, da imajo vse dosedanje politične stranke tak program, ki zaleduje drug državni sistem od današnjega. S samim dejstvom, da imajo ta program, so vse stranke razpuščene. Glede novih političnih organizacij se je mnogo trdilo, da se morejo organizirati in sicer na podlagi dovoljenja velikega župana. Kako bi se to izvršilo, o tem grede mnenja narazen. Po enem mnenju bi se mogle stranke organizirati samo po oblasteh, torej teritorialno, in sicer na podlagi dovoljenja velikega župana. Ako bi veliki župan organizacije v enem mesecu ne dovolil, potem bi bila zamoposebi uničena, čeprav bi se ustanovila.

Drugi pa pravijo, da se zakon ne more tako razlagati. Pri tem gre zlasti za to, da so v zakonu nekatere besede, ki dopuščajo samo ožjo razlago. Po tem mnenju bi bile smatrati za razpuščene samo nekatere stranke. Vendar ni bilo mogoče najti natančne črte, v koliko drži eno ali drugo mnenje. Stvar bo brez dvoma postala aktualna, ko bodo veliki župani oziroma sodišča pričela novi zakon dejansko izvajati.

Danes se je tudi mnogo govorilo o tem, kaj nam je prinesel dosedanji parlamentarizem. Zdi se, da so dosedanji belgrajski politiki subsumirali svoje mišljenje v teh-le točkah: Da se parlamentarne volitve državo mnogo stale in navadno potisnile državo in narodno življenje za eno leto nazaj. Volitve niso dosedaj nikdar pokazale resnične ljudske volje, ker se je mnogo zlorabljala državna oblast in ker kandidati niso ljudstvo pravilno obve-

naroda. In tako je iz globoke ljubezni do države in ljudstva tudi naš vladar, primoran po izročilih našega parlamentarizma, posegel po sredstvih, ki ima po besedah njegove proklamacije namen iskati nove metode dela ter pripraviti nova pota, to je: ozdraviti naše javno življenje, vzpostaviti zapravljene dobrine, popraviti našo administracijo, da se tako ustvari neobhodni predpogoji za zdravo demokracijo in parlamentarizem, ki je po besedah vladarja samega kot politično sredstvo slejkoprej ostal njegov ideal po tradicijah njegovega nepozabnega očeta.

V najbolj sijajnem poglavju svojega nesmrtnega dela pravi Mommsen, razpravljajoč o osebnosti in delu Julija Cezarja, ki je mogoče največji mož evropske zgodovine, sledeče: »Njegova monarhija ni bila orientalsku despotija, marveč monarhija, kakor jo je hotel ustanoviti Gaius Gracchus, kakor jo je hotel Pericles, kakor je stremel za njo v našem času Cromwell: zastopstvo naroda po njegovem najvišjem predstavniku; on si ni zamišljal monarhije v nasprotju z demokracijo, vsaj ne z njenim duhom, marveč jo je hotel v sebi le dovršiti in izpopol-

ščali, zlasti ne z gospodarske strani. Nada-lje, da je bila osebna kvaliteta ali, recimo, večina narodnih poslancev taka, da je sama za sebi iz dneva v dan padala vedno globlje ter je narodna skupščina bila na koncu vseh koncev v takem položaju in psihozi, da so se v njej rabile besede, ki niso bile dostojne za kulturno in stvarno politiko. Strankarska zarizzenost se je pri nas tako daleč razpasla, da je to strankarstvo nosil vsak, čeprav je bil na tem, da izvršuje splošne državne posle, in da je izgubljal izpred oči splošne ideale skupnega blagostanja. Na podlagi tega je bil mesto demokracije sistem plutokracije. Mesto širokega ljudskega mišljenja mišljenje posameznika. Radi tega so imeli mnogi vtis, da so tisti, ki so v parlamentu, sami krivi nezdravega stanja.

Od nove vlade pričakuje javnost, da bo spremenila sistem uprave, da dvigne državno avtoriteto, da bo posrbela, da državnim organom da nazaj izgubljeno avtoriteto, da se pripori spoštovanje zakonov, da se državnim uradnikom da zavest, da naj v bodoče delajo samo po zakonu in imajo pri reševanju aktov pred očmi interese države in službe, da se povrne vera v zakonitost in popolno enakost, da bodo državni nameščenci dobro kvalificirani, na podlagi tega pa tudi sigurni, ako bodo vršili službo zvesto in hitro.

Gospodarski krogi pozdravljajo dr. Korošca

Belgrad, 9. januarja. (Tel. »Slov.«) Prometni minister dr. Korošec je izdal naredbu, po kateri se veljavna poslanskih kart podaljšajo do 20. januarja, da lahko poslanci uredijo svoje zadeve v Belgradu.

Prometni minister dr. Korošec je prevzel od narodne skupščine vsa vozila, ki so jih dosedaj uporabljali skupščinski funkcionarji.

Prometni minister dr. Korošec je prejel od različnih organizacij gospodarskega značaja, zlasti Slovenije in Dalmacije, veliko število brzojavov, v katerih izražajo zastopniki našega gospodarstva popolno nado, da bo novi minister, ki se je izkazal leta 1919, kot eden najboljših železniških ministrov, tudi sedaj uredil težko gospodarsko stanje velike ustanove, ki ima 80.000 uslužbencev z 230.000 družinski člani in je brez dvoma eden izmed največjih državnih problemov.

«In dalje izvaja nemški zgodovinar, da je mogla Cezarjeva monarhija obstojati le, uživajoč popolno zaupanje naroda. Isto misel vidimo izraženo v proklamaciji našega vladarja od 6. januarja 1929, v kateri se kralj obrača brez vsakega posredovalca naravnost na ljudstvo, na delavne in rodoljubne množice, ki so, izmučene po zlorabljanju parlamentarizma v egoistične cilje izvestnih klik, kričale po rešitvi.

Napovedane korenite reforme o naši upravi in gospodarskem življenju, katere smo uodoma omenili, nam dokazujejo, da hoče nova vlada dejansko iti po poti in o duhu, ki preveča manifest kralja. Ne birokratični mehanizem, naj še tako brezhibno funkcionira, ampak zaupanje delavskih in rodoljubnih množic, kojih obupni klic po rešitvi iz neznočni razmer je pretresel srce vladarja, more nositi nanovo inaogurirani sistem, kakor pravi oladar sam, ki se obrača na ljudstvo kot na najprejnjega pomočnika njegovih bodočih naporov. Zato z zaupanjem gledamo tudi v nameravano ustanovitev gospodarskega sveta, prepričani, da bodo v njem zastopani ena-

Svečana proslava rojstnega dne kraljice

Belgrad, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Danes se je v Belgradu na svečan način praznoval rojstni dan Nj. V. kraljice Marije. V saborni cerkvi je bila svečana služba božja, ki so ji prisostvovali vlada, ves diplomatski zbor, ves taštniški zbor, zastopniki javnih ustanov in mnogo odličnega občinstva. Ob 11 sta prišla Nj. V. kralj in Nj. V. kraljica, ki ju je pred vhomom mešanostvo toplo pozdravilo. Tudi po drugih cerkvah so se vršile službe božje. Zvečer ob 9 je bil v dvorski dvorani ples. Ob 9 se je pričel oficialni sprejem. Iz dvorne pisarne so bili na prireditve povabljeni vsi člani vlade, vsi bivši ministri, zastopniki našega javnega, gospodarskega in kulturnega življenja. Izmed Slovencev so se dvorne prireditve udeležili: prometni minister dr. Anton Korošec, bivši minister za soc. politiko dr. Andrej Gosar, bivši skupščinski tajnik Andrej Bedjanich, bivši nar. poslanec Iv. Veseljnik, predsednik Zveze industričev Dragotin Hribar ter predsednik JNU Franc Smoder.

Navdušene ovacije v Zagrebu

Zagreb, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Rojstni dan Nj. V. kraljice se je v Zagrebu svečano praznoval. Državni in javni uradi niso delali. Zasebne trgovine so bile med cerkvenimi slovesnostmi zaprte. Ob 9 je bila v katedrali svečana služba božja. Navzoči so bili: generaliteta, zastopniki uradov in drugi. Slovesno službo božjo je opravil v nadškofovi odsotnosti škof Premuš. Tudi v cerkvah drugih veri: povedi so se vršile verske slovesnosti. Ob pol 12 je bil na velikem županstvu slovesen sprejem. Zvečer je bila po mestu bakljada. Mešanostvo je med bakljado prirejalo navdušene ovacije Nj. V. kraljici in Nj. V. kralju. Z vojaštvom je prebivalstvo korakalo po ulicah.

Velike dobave za naše železnice

Praga, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Jugoslovanske državne železnice se pogajajo s srednjeevropskim železnim kartelom o dobavi 8000 vagonov železniškega materiala, ki naj se izvrši v drugi polovici meseca januarja na deselečni kredit.

Belgrajske vesti

Notranje ministristvo je izdalo naredbu o postavljanju oblastnih komisarijev in občinskih tajnikov, kjer dosedaj občinski odborovi niso imeli.

Dne 11. januarja se bo vršil v Belgradu kongres gedbenikov iz vse države.

Cuje se, da je dr. Voja Marinković tako obolet, da bo v resnici odšel na dopust. Kot njegov namestnik bo posloval naš bivši dunajski poslanik Bora Jettič.

Jutri dopoldne pridejo »Službene novine«, ki bodo prinesle zopet nove zakone.

Ker se vršijo pogajanja z romunsko vlado, ki bodo uredila nekatera široga politična in več gospodarskih vprašanj, zahtevajo gospodarski krogi, da se vzamej otudi njihove zahteve na znanje.

Z rečnom Belega orla IV. razreda je odlikovan načelnik drž. kontrole Milan Radojković.

koprano v si stanovi, ki sodelujejo za pozdigo našega gospodarskega življenja, od industrija do kmeta in delavca. Naše politično življenje se mora nasloniti na dobro gospodarstvo in njega napredek. Tega ni brez sodelovanja, soglasja in sporazuma med pridobitnimi in delavskimi sloji na podlagi absolutne socialne pravičnosti. V rni svoje-mu ljudskemu programu smatramo, da nobena vladavina ne more in ne sme pogrešati najintenzivnejše skrbi za čim višje amotno in duševno blagostanje onih slojev, ki so ga najbolj potrebni in ga po svojem trdem delu najbolj zaslužijo. Ta skrb je tem bolj potrebna, čim bolj je kakšna vladavina navezana na zaupanje ljudstva, na njega aktivno in plodonosno sodelovanje in iz svobodnega pojmovanja jasnih občestvenih nalog izvirajoče soustvarjanje. Zato ne do-mimo, da nam nova vlada prinese sanacijo in razmah naših gospodarskih sil v popolnem soglasju pridobitnega stanu z onimi, ki vzdržujejo državo s poštemim trudom svojih rok in svojega uma in rabijo smotrene in efektivne zaščite svojega dela.

V tem duhu gremo, kakor smo trdno prepričani, v resnici nasproti boljšim časom.

Delavski sindikati v Belgradu razpuščeni

Belgrad, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Policija je prepovedala in razpustila vse delavske sindikate. Belgrajska policija je nadalje preiskala prostore, zaplenila arhivski material in ga je spravila v upravo belgrajskega mesta. Ali se je nasproti drugim organizacijam delavskih sindikatov naše države storilo isto, Vaš dopisnik kljub povpraševanju na policiji ni mogel dognati.

Glasovi časopisja

O novem stanju pišejo zagrebške »Novosti« ter pravijo, da bi nekateri hoteli razburiti javnost. Vedno je pač tako, da se nekateri upirajo radikalnim reformam. Toda javnost naj bo mirna in naj prevdara, da je nova vlada šele par dni na krmilu in zato tudi ne more delati čudežev. Ze sedaj pa je treba povdariti eno pridobitev, da namreč vidovdanske ustave ni več. Sedem let se je boril proti tej ustavi hrvatski narod in čeprav je bila pravica na njegovi strani, ni mogel ustave vreči, ker ni imel dovolj sile. Upor hegemonistov je bil premočan. Sedaj pa je ustava padla in to je največja pridobitev in zato naj nikogar ne moti, če prinaša novo stanje tudi kake neizogibne neugodnosti. Toda to novo stanje ne bo trajalo večno, ker pravi sam kralj v svojem manifestu, da je parlamentarizem tudi njegov ideal. Če je sedaj odpravljen, potem samo zato, da zavladava zdrav parlamentarizem. Ta bo zasnovan tako, da bo zadovoljil hrvatski, srbski in slovenski narod. Potem pa bo zgrajena tudi nova ustava na podlagi desetletne izkušnje. Potem bo tudi čas, da izrečemo svojo končno sodbo, pravijo »Novosti«.

Zagreb ima iste interese ko Šumadija. Nad vse zanimiv je uvodnik, ki ga je objavil »Jutarnji list«. Njegov naslov se glasi »Na novi polici in to prav po pravici. Na kratko je vsebina uvodnika ta: Deset let se je v državi gospodarilo samo na škodo države in na korist strankam in raznih pljačkašev. Zadnji čas je že bil, da se je pričelo delati. Ni se pa moglo delati, ker je bil iz strankarskih vzrokov nastvarjen spor med Hrvati in Srbi. Dejansko pa nimata srbski in hrvatski narod nobenih nasprotnih interesov. Njuni interesi so skupni in ne en pameten človek ne more trditi, da niso interesi Zagreba isti ko interesi Šumadije. Za te narodne interese pa se naši politiki niso brigali. Tudi jim ni konvenirala sloga med Srbi, Hrvati in Slovenci. Kaj bi dejale ene stotine politikov, ki niso nič drugega znele, ko da so rodili po kavarnah in shodih člene govore o hrvatsko-srbskem sporu. Politično brbljanje je bilo njih edino znanje in dolžnost. Sedaj se bo to nehalo in prične se resno delo. In treba je, da se začne od začetka. Nova vlada gen. Živkovića ima vso možnost, da privede državo na pravi pot, ker je ne bodo ovirali nobeni strankarski interesi. Če bo vlada po tej poti šla, bo tudi rešitev naroda.

Lej je prebit, zaupanje v boljše čase je tu. »Obzorje« piše v uvodniku o stanju po kraljevi proklamaciji in pravi, da je po vestih iz vseh hrvatskih krajev vse zadovoljno s kraljevim nastopom. Vidi se, da je narod pravilno razumel, da je sedanje stanje potreben provizorij. Izvenparlamentarna rešitev je bila edina možnost in to ves kmetski narod razume. Da hrvatski narod tako enodušno pozdravlja novo stanje, bo gotovo pospešilo rešitev in upati je zato tudi, da se bo postopalo z vso obzirnostjo. Skoraj deset let so režimi ustvarjali med hrvatskim narodom tako težko razpoloženje, da je bil hrvatski narod skeptičen do vsake stvari, ki je prišla iz Belgrada. Sedaj je led prebit in zmagala je spontana nada, da gremo boljšim časom nasproti. Ravno tako pa je tudi vsa nam prijazna tujina kraljev korak zelo topla pozdravila. Ni se čuditi, če je manj zadovoljen italijanski tisk, ki sedaj vidi, da je državna kriza končana. More se zato reči, da se je izvršil ta historičen dogodek proti pričakovanju dobro in da je povsodi redil zadovoljstvo. Upamo, da bo tudi drugi del dobro dovršen. Vera v našo pravično stvar nas mora voditi pri presoji dogodkov in nam dati silo, da sodelujemo v tem poslu, ker nič se ne dobi brez truda in žrtve.

»Prager Tagblatt« od 8. t. m. piše v uvodnem članku med drugim sledeče: »Med največje redkosti spada, da se vodilni mož države in njen monarh tako odkrito izjavi o razmerah v svoji državi kakor je to storil kralj Aleksander v svoji proklamaciji. Sinu Petra Karadžordževića ni mogoče odreči priznanja za ta pogum. Njegova odkrita izvajanja ne zaslužijo, da bi jih inozemstvo sprejelo z zasmehom ali škodoželjnostjo zato, ker je slika države njen kraljevski reprezentant podal v realističnih barvah. Nasprotno: če je kaj, kar more enotnost Jugoslavije rešiti, je to najprvo pravilna diagnoza bolezni, ki edina omogoča zdravljenje... Kralj razbija ustavo, da znova po lida državo. Ne plaši se položiti roko na delo Pašića, ki je bil dovolj močan, da je povezal jugoslovanske narode v kljub njihovega odpora v ta režim, medtem, ko so njegovi nasledniki, ki le oligarhi in nikaki stvaritelji. Pašićevo dedščino upravljali v strankarstvu. Ni še jasno, kaj bo druga etapa na potu kralja Aleksandra, kako bo porabil

Mussolini za revizijo mirovnih pogodb Italija je pripravljena

Milan, 9. januarja. (Tel. »Slov.«) »Corriere della Sera« objavlja Mussolinijev intervju z ameriškim časnikarjem. Mussolini je rekel: Naš cilj ni vojna, temveč pripravljenost. Leta 1935. bodo nastopile okoliščine, po katerih bo potrebna izprememba sedanjega reda v Evropi. Mirovne pogodbe so pomankljive. Mnogi vsled vojne in miru nastali problemi se bodo morali in se bodo s časom uredili. So narodi, ki ne morejo ostati v sedanjem stanju, n. pr. Madjarska, katere usoda se mora olajšati. Kolonialna ekspanzija, ki je za Italijo življenske važnosti, bo prišla v razpravo skupaj z drugimi vprašanji,

ki so važna za ostali svet. S tem Mussolini ne grozi z vojno, ker se ti problemi rešijo lahko tudi na prijateljski in mirni način. Ugovoru, da se s tem bliža stališču premaganih držav, Mussolini ne oporeka. Če so tudi nekateri proti reviziji mirovnih pogodb, je vendar izprememba neizogibna. Italija hoče mir, je pa kot realen politik pripravljena na vojno. Italijanski vojaški in mornariški izdatki pa so manjši, kakor v Franciji, Angliji, Rusiji in celo v Nemčiji. Mussolini je končal: Fašizem me bo dolgo preživel, ker šele tedaj, ko bo današnja mladina dorasla, bo Italija popolnoma fašistična.

Radikali proti Poincareju

Pred odločilnim bojem med opozicijo in vlado v Franciji

Pariz, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Francoska poslanska zbornica se mrzlično pripravlja na jutrišnje veliko odločilno bitko med levico in Poincarejevim kabineto. Stranke so zbrane neprestano. Zanimanje občinstva je izredno veliko. Ze več dni so oddani vsi sedeži na galerijah. Do odločitve bo na vsak način prišlo 48 urah. Vlada je izjavila, da bo odgovarjala samo na interpelacije o svoji splošni politiki ter so posamezne stranke znižale številu svojih govornikov na najmanjšo mero, tako da bo Poincare najpozneje v petek prišel do besede ter bo še isti dan prišlo do odločilnega glasovanja.

Pariz, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Radikali so sklenili, da imajo vsi člani kluba enotno glasovati za nezaupnico Poincareju. Ni mnogo verjetno, da bi se temu sklepu pokorili vsi

člani desnega krila, vendar pa pomeni sklep radikalov akutno nevarnost za Poincarejev kabinet, čegar večina bo znašala komaj 30 glasov. Opozicija radikalov pa v ostalem ni naprejena proti osebi ali politiki Poincareja, temveč proti temu, da je njegov kabinet orjentiran na desno. Da gre pri tem zopet tudi za boj proti ublažitvi lajške zakonodaje, je razvidno iz članka radikalnega lista »Ere Nouvelle«, ki odločno zahteva od Poincareja izjavo, ali hoče vladati s fašizmom in s stebri klerikalizma, ali pa s pristaši republikanske demokracije in z lajško zakonodajo. Dasi je Tardieu baje izjavil najodločneje, da Poincare ni bil ne bo demisioniral niti prevzel radikalov v svoj kabinet, pravi oficiozni »Petit Parisien«, da bo težko šlo brez spremembe v kabinetu. Socialistični »Populaire« celo imenuje Steeda ali Brianda za Poincarejevega naslednika.

Trgovinska pogajanja s Francijo zaključena

Pariz, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Trgovinska pogajanja med Francijo in Jugoslavijo, ki so se začela 15. oktobra 1928, so sedaj zaključena. Pogodba bo podpisana prihodnji teden, in sicer jo bosta podpisala za Francijo zunanji mi-

nister Briand in trgovinski minister Bonfou, za Jugoslavijo pa trgovinski minister dr. Drin-kovič in pariški poslanik Spalajkovič. Državi sta se v vseh točkah popolnoma sporazumeli. Jugoslavija dobi vse največje ugodnosti.

Mussolinijev odposlanec v Grčiji

Rim, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Italijanski državni podtajnik Grandi dospe jutri v Atene iz oficelnega razloga, da vrne svoječasni Venizelosov obisk pri Mussoliniju. Smatrajo pa je, da bo Grandi nadaljeval tudi svoje posredovanje med Turčijo in Grčijo in je skoro gotovo, da se bo pri tem razpravljalo tudi o dogodkih v Jugoslaviji.

Romunsko posojilo

Bukarešt, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Romunska vlada je prejela od nemške finančne skupine Kampfmayer in Dresdener Bank predlog za posojilo 400.000.000 lejev za financiranje žetve in podporo onih krajev v Romuniji, ki so trpeli radi suše. Pogajanja so v načelu zaključena in se bo jutri ali pojutrišnjem sklenila končnoveljna pogodba. O velikem romunskem posojilu pa bo prišlo do odločitve pojutrišnjem, ali se pogodba podpisše ali pa končnoveljno odkloni. Od posojila 55.000.000 dolarjev bi podpisala Amerika 10.000.000, Francija 30.000.000, Anglija 15.000.000, Nemčija pa 5.000.000 dolarjev.

Romunija Rusiji ne zaupa

Bukarešt, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Na izjavo »Izvestij«, da Sovjetska Rusija tudi nasproti Romuniji nima agresivnih namenov in da hoče z njo podpisati protokol o Kellogovem paktu, kakor s Poljsko, pa s pridržkom, da se pri tem ne obravnava o teritorialnih sporih, piše »Ade-verbatim«, da sovjetska vlada ne precizira točno svojega stališča, da bi si zagotovila za vsak slučaj skrivna vrata in pozneje po potrebi zopet sprožila teritorialno vprašanje.

Romunija ostane zvesta

Pariz, 9. januarja. (Tel. »Slov.«) V »Petit Parisien« je eden izmed najintimnejših sodelavcev Mania, generalni tajnik narodno kmetske stranke in državni podtajnik Lugosianu izjavil v intervjuju, da ostane romunska vlada neumorno zvesta tradiciji in stališču Romunije, svojim zaveznikom in prijateljem. Ker je kmalu pričakovati stabilizacije leja, se bo v državi pričela doba miru in reda.

Sovjetske menične sleparije

Pariz, 9. jan. (Tel. »Slov.«) V Parizu arretirani Litvinov vztraja pri zasliševanju pri tem, da je bil upravičen, izstavljati menice, ker jih je izdal na povelje propagandnega šefa komin-terna Turova. Obtožba sovjetov ima namen, odtegniti se plačilu menic in diskreditirati brata ljudske komisarja. Joffe, ki je bil tudi arretiran, je predložil pobotnico, podpisano po Turovu in pooblastilo za nadaljnjo prodajo menic. »Matin« piše, da ima preiskovalni sodnik vis, da sta obtožena v resnici žrtvi temnih mahinacij sovjetov.

Dunajska vremenska napoved: Dosedanje vreme bo trajalo dalje.

Pozdravne častitke Nj. V. kralju iz vse države

Brzojavni udanostni pozdrav Obrtno-trgovske zveze v Ljubljani Nj. V. kralju. Obrtno-trgovska zveza v Ljubljani je poslala v Belgrad sledečo brzojavko: »Obrtno-trgovska zveza kot zastopnica velike večine trgovstva in obrtništva v Sloveniji pošilja Vašemu Veličanstvu najiskrenejše častitke. Pridružujemo se častitki naše materske zastopnice zbornice TOI v Ljubljani. Bog živi našega kralja Aleksandra in Njegovo prejasno vladarsko hišo! — Anton Rojina, Ivan Ogrin.

Zagreb, 9. januarja. (Tel. »Slov.«) Razen zbornice TOI in Zveze industrijev sta poslala brzojaven pozdrav Nj. Vel. kralju Zveza hotelirjev, kavararjev in gostilničarjev ter Zveza denarnih in zavarovalnih zavodov kraljevine SHS je na svoji seji sklenila, da ob izdanem manifestu izrazi svojo udanost in zvestobo Vašemu Veličanstvu z željo, da bi bilo prizadevanje Vašega Veličanstva kronano z uspehom na srečo kralja in domovine.

Zveza gostilničarskih zadrug v Zagrebu je poslala kralju ta pozdrav: Nj. Vel. Aleksandru I., kralju Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Zveza gostilničarskih zadrug Hrvatske, Slavonije in Medjimurja v Zagrebu, kot veren tolaž občutkov in želj vseh hotelirjev in gostilničarjev iz vse države, z največjo radostjo pozdravlja po Božji Previdnosti storjen sklep Vašega kralja Veličanstva, ker bo po tem sklepu prišla vsa privreda, ki je edini temelj narodne sreče in narodnega blagostanja v zdrav in reden tok. Na tej poti naj Bog poživi Vaše kr. Veličanstvo in ves vladarski dom herojskih Kadadjordževićev.

400 pozdravnih brzojavk kralju iz Sarajeva. V gospodarskih krajih v Sarajevu je kraljev nastop povzročil posebno veliko veselje, ker bo sedaj konec partizanstva in bo zavladal red v upravi. Kralju in posameznim ministrom je bilo poslanih okoli 400 brzojavk. Med drugim so odposlale brzojavke vse najuglednejše organizacije Sarajeva in Bosne.

Pozdrav splitske trg. in obrtne zbornice se glasi: »Trg. in obrtna zbornica iz Splita izreka svojo globoko vdanost in hvaležnost Nj. Vel. kralju ob priliki njegovih potrebnih ukrepov, ki imajo najplemenitejši namen, da oproste državo vseh nasprotij in utrde red, ljubezen in mir med narodom, ki bo tako mogel pod vodstvom Nj. Vel. kralja svobodno razviti vse svoje lepe in plemenite sposobnosti v interesu zajednice ter svojega kulturnega in gospodarskega napredka.« Slično brzojavko je poslalo tudi Udruženje trgovcev za Dalmacijo.

Izpremembe na Hrvatskem

Dubrovnik. Za oblastnega komisarja dubrovnike oblasti je imenovan Marjan Nikolić. Subotica. Veliki župan baške oblasti je postavil za komisarja baškega oblastnega odbora pravnega referenta baške oblasti Bogda na Bajkiča.

Kalodjera odstopi

Zagreb, 9. januarja. (Tel. »Slov.«) Dosedanji škof hrvatske narodne starokatoliške cerkve Kalodjera bi imel odstopiti radi bolezni. Poslednje razprtije v hrvatski narodni starokatoliški cerkvi in njen razcep so znane. Vse to bo vplivalo na njen razpad. Misi se, da bo po Kalodjerinem odstopu prenehala sploh vsaka organizacija te cerkve.

Drobne vesti

Pogreb Nikolaja Nikolajevića. Danes dopoldne je bil v Cannesu svečan pogreb ruskega velikega kneza Nikolaja Nikolajevića. Istočasno je bila v ruski cerkvi v Parizu svečana služba božja, katere so se udeležili ruski emigranti, vojni udeleženci, vojni invalidi itd.

Kdo bo šef ruske emigracije? Radi smrti ruskega velikega kneza Nikolaja Nikolajevića je nastalo vprašanje, kdo naj prevzame vodstvo ruskih emigrantov. Smatra se, da veliki knez Ciril nima dosti upanja na to mesto, ker ni priljubljen. Več upanja ima general Kuznetov.

Nesreča v Londonu. Sredi mesta je na eni najživahnih prometnih cest počila glavna vodovodna cev ter je voda poplavlila cesto.

Beton ni kriv. Češka tehnična visoka šola v Pragi je večeraj končala preiskavo o betonu, ki se je porabil pri porušeni stavbi na Poriču. Preiskava je dognala, da je bil beton popolnoma primeren. Vzrok nesreče je torej iskati drugje.

Premiera „Pri treh mladenkah“

Snoči je bila premiera Bertjeve spevoigre po Schubertovih motivih in z glavnim junakom Schubertom. Mislim, da je uporičitev nekaj v skladu z letošnjim Schubertovim jubilejem.

Igrica je poljudno delce, nudi ljudem humor, pa tudi resnejše čustvene efekte, nosi neko federmeierko običje in se rada izvaja in posluša.

Glavne vloge so imeli gg. Banovec, Drenovec, Jelincar, Erklavec, Simončič, Povh, Sterniševa, Ramšakova, Španova, Poličeva, Balatkova, Peček, Danilo, Rus, Sekula itd. Dirigiral je delo, polno lahkoživih valčkov in sentimentala zgodnje romantike g. Balatka, režiral g. Povh.

Delo je občinstvo zadovoljilo; g. Banovec je zgledal nekam nedisponiran, namesto gg. Povheta in deloma tudi Drenovca bi si pa želeli pevke zasledbe; sploh je stvar deloma izpadla nekam operetno. G. Povh bi bil lahko ustvaril pogoje dobrodrušen tip, pa je bila to le plitvozemna operetna figura.

Madjari zaplenili dvojce naših civilnih letal

Budimpešta, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Madžarsko orožništvo je zaplenilo dve jugoslovanski letali, ki sta morali v sili pristati na madžarskih tleh. Mislilo se je prvotno, da sta to vojaški letali, toda izkazalo se je, da sta jugoslovanski civilni letali mednarodne družbe za redni zračni poštni in osebni promet med Belgradom, Budimpešto in Dunajem. Letali sta se v megli izgubili.

Hlinka intervenira za posl. Tuko

Praga, 9. januarja. (Tel. »Slov.«) Predsednik Slovaške ljudske stranke poslanec Hlinka je v Pragi interveniral za ublažitev preiskovalnega zapora dr. Tuke. Na njegovo brzojavno prošnjo pri predsedniku Masaryku za izpustitev dr. Tuke je odgovorila predsednikova pisarna, da je bila prošnja odposlana pravosodnemu ministertvu. Ko so uradno odprli na pošti v Bratislavi paket, ki je bil naslovljen poštno ležeče, so našli v njem važen material za Tukovo afero. Ta paket, čegar vsebina je bila označena kot perilo, bi imela dvigniti dr. Tuki blizu stoječa oseba.

Praga, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Pravosodno ministertvo je izjavilo, da iz ustavnih razlogov ne more poseči v afero. Poslanec Hlinka je v nekem intervjuju zagrozil s tem, da bo odpoklical iz kabineta oba ministra svoje stranke dr. Garika in Tiszo, češ, da je nemogoče, da bi bili nekateri člani stranke ministri, drugi člani iste stranke pa v ječi, dasi jim ni dokazan noben zločin. Poslanec Hlinka bo sklical glavni odbor stranke, ki bo imel v stvari zadnje besedo. »Slovak« zahteva, da se postopa tudi proti dr. Hodži radi njegovega delovanja v času svetovne vojne.

Velika bitka pred Kabulom

London, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Angleške vesti poročajo iz Tešavarja, da se od ponedeljka dalje vrši 10 milj severno od Kabula velika bitka med afganistanskimi vstajši pod vodstvom bandita Bahisakvara in med vladnimi četami. Javi se, da kraljeve čete zmagujejo.

Železniške nesreče v vseh državah

Praga, 9. januarja. (Tel. »Slov.«) Davi je v bližini Znojma pri Okravljicah trčil brzovlak, ki je vozil iz Iglava, v gosti megli z nekim tovornim vlakom. Lokomotiva in prva dva vagona brzovlakla sta razbita. Strojvodja in kurjač sta mrtva, trije železničarji so težko, eden pa lahko ranjen. Nemški agrarni poslanec Wagner je dobil življenj napad.

London, 9. jan. (Tel. »Slov.«) Ekspresni vlak Bristol-Nottingham je v polnem diru za del ob tovrni vlak, pri čemer je več vagonov ekspresnega vlaka skočilo s tira. Strojvodja ekspresnega vlaka in trije potniki so mrtvi, 23 oseb je deloma težko ranjenih.